ZERO WASTE EUROPE

ZERO WASTE ALLIANCE CYPRUS

Movement Building Blueprint

Πώς μπορεί ένα φεστιβάλ να συμβάλει στην οικοδόμηση ενός κινήματος;

Μάρτιος 2026

Εισαγωγή 3
Τι οδήγησε στη δημιουργία του Zero Trace Festival; 4
Από τη σύλληψη της ιδέας στη συσπειρωμένη δράση 6
Εσωτερική οργάνωση: ενισχύοντας την ικανότητα συλλογικής δράσης 6
Προκλήσεις και σημεία καμπής 7
Η υλοποίηση ως πρακτική κινήματος 8
Λύσεις μηδενικών αποβλήτων στο φεστιβάλ 8
Συνεργασία με τον δήμο 9
Συνεργασία με προμηθευτές 10
Συμμετοχή του κοινού και άτυπη μάθηση 10
Μετά το φεστιβάλ: εσωτερική εξέλιξη και εξωτερική αναγνώριση 12
Εσωτερική συνοχή και εμπιστοσύνη 12
Ορατότητα της συσπείρωσης στην Κύπρο 12
Ενίσχυση υφιστάμενων συνεργασιών και δημιουργία νέων 13
Διδάγματα που αντλήθηκαν 14
Για τη συσπείρωση 14
Για το ευρύτερο κίνημα 14
Για το φεστιβάλ 15
Αποτίμηση 17
Επικοινωνία 18

Εισαγωγή

Η Κύπρος είχε επί μακρόν άτομα και οργανώσεις με έντονη περιβαλλοντική δράση που, επί δεκαετίες, **αγωνίστηκαν για την προστασία της φύσης και του περιβάλλοντος του νησιού**, συχνά εργαζόμενοι μεμονωμένα. Σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, το περιβαλλοντικό κίνημα στην Κύπρο αναπτύχθηκε σχετικά αργά, μεταβαίνοντας από ένα περιορισμένο θεσμικό πλαίσιο τις δεκαετίες του 1970 και του 1980 σε μια πιο δομημένη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών τις επόμενες δεκαετίες. Το Οικολογικό Κίνημα Κύπρου (ιδρύθηκε το 1989) και η οργάνωση «Φίλοι της Γης Κύπρου» (ιδρύθηκε το 1993) αναδείχθηκαν σε κομβικούς φορείς της υπεράσπισης του περιβάλλοντος, τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Μεταξύ 2000 και 2004, η Κύπρος υιοθέτησε πάνω από 250 νομοθετήματα περιβαλλοντικού χαρακτήρα, θεσπίζοντας θεμελιώδεις ρυθμίσεις για τη διαχείριση αποβλήτων, την προστασία των υδάτων και τη βιοποικιλότητα. Κατά την περίοδο αυτή, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις ενίσχυσαν ολοένα και περισσότερο τη δράση τους στην ανάδειξη περιβαλλοντικών ζητημάτων, την εφαρμογή της νομοθεσίας και την ενημέρωση/ευαισθητοποίηση του κοινού. Τη δεκαετία του 2020, ένα νέο κύμα πρωτοβουλιών λαϊκής βάσης και ομάδων με κοινοτική βάση διεύρυνε περαιτέρω το πεδίο, εστιάζοντας σε πρακτικές δράσεις για τη βιωσιμότητα, στην εκπαίδευση και σε τοπικές περιβαλλοντικές λύσεις.

Το 2021, κατέστη σαφές ότι οι μελλοντικές περιβαλλοντικές προκλήσεις ήταν υπερβολικά μεγάλες για να αντιμετωπιστούν από μεμονωμένες οργανώσεις. Μέσω του διεθνούς κινήματος Break Free from Plastic και της Zero Waste Europe (ZWE), άρχισε να εδραιώνεται μια αυξανόμενη αίσθηση κοινού σκοπού, ενισχύοντας τη συνεργασία των ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στη διαχείριση αποβλήτων σε ολόκληρη την Κύπρο. Εμπνευσμένες από ένα κοινό όραμα για μια κοινωνία μηδενικών αποβλήτων και από το πρότυπο της πανευρωπαϊκής αλληλεγγύης, τέσσερις οργανώσεις —Φίλοι της Γης Κύπρου, Οικολογική Κίνηση Κύπρου, Zero Food Waste Cyprus, και Let's Make Cyprus Green— ένωσαν τις δυνάμεις τους για να συγκροτήσουν τη Zero Waste Alliance Cyprus (ZWAC) με την υποστήριξη της ZWE. Με κοινές δυνάμεις και αξίες, η συσπείρωση άρχισε να εργάζεται σε έργα στις αγορές τροφίμων για την πρόληψη αποβλήτων, να εγκαθιστά σταθμούς αναπλήρωσης νερού σε όλο το νησί, να προωθεί την πιστοποίηση πόλεων μηδενικών αποβλήτων και να αναλαμβάνει τη διαχείριση βιοαποβλήτων.

Η συσπείρωση εντάχθηκε γρήγορα σε ένα ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο δράσης. Η Zero Waste Europe συνεργάστηκε στενά με πέντε εθνικές συσπειρώσεις για μηδενικά απόβλητα, στη Βουλγαρία, την Κύπρο, τη Γερμανία, την Ισπανία και την Ουκρανία, για την ενίσχυση των ικανοτήτων, του συντονισμού και της επιρροής τους, ώστε καθεμία να γίνει βασικός φορέας προώθησης στρατηγικών μηδενικών αποβλήτων στη χώρα της. Η συνεργασία αυτή

κορυφώθηκε με τη δημοσίευση ενός Προσχεδίου για την οικοδόμηση κινημάτων τον Οκτώβριο του 2025.

Τον Ιούνιο του 2025, η Zero Waste Alliance Cyprus διεύρυνε το μοντέλο συνεργασίας της, εντάσσοντας ένα ευρύτερο δίκτυο εταίρων για τη συνδιοργάνωση του **Zero Trace Festival στη Λεμεσό**, ενός διήμερου δημόσιου πολιτιστικού γεγονότος που ανέδειξε τις αρχές των μηδενικών αποβλήτων σε ορατή κοινοτική δράση. Σχεδιασμένο και οργανωμένο συλλογικά από τη Zero Waste Alliance Cyprus, το Agno Zero Waste Grocery (πριν ενταχθεί στη συσπείρωση) και το The Garage Community, το φεστιβάλ λειτούργησε ως βιωματικό πείραμα για δημόσιες εκδηλώσεις μηδενικών αποβλήτων, συνδυάζοντας εργαστήρια, συζητήσεις με ειδικούς, πρακτικές δραστηριότητες, φαγητό, μουσική και κοινοτικές συναντήσεις, όλα δομημένα γύρω από τις αρχές των μηδενικών αποβλήτων. Αποτέλεσε μια συλλογική προσπάθεια με στόχο να αναδειχθεί πώς τα πολιτιστικά γεγονότα μπορούν να σχεδιάζονται και να υλοποιούνται με σημαντικά μειωμένα απόβλητα. Κάτι περισσότερο από μια απλή εκδήλωση: **βοήθησε στην οικοδόμηση ενός κινήματος, ενισχύοντας τις συσπειρώσεις, βελτιώνοντας τις σχέσεις με τους δημόσιους θεσμούς και αποδεικνύοντας ότι η πραγματική αλλαγή είναι εφικτή μέσω συνεργασίας, εμπιστοσύνης και πρακτικού πειραματισμού.**

Αντί να στοχεύει στην απόλυτη επίτευξη μηδενικών αποβλήτων, **το φεστιβάλ έδωσε προτεραιότητα στη μάθηση, την ορατότητα και την αξιοπιστία**. Συγκέντρωσε αρκετές εκατοντάδες συμμετέχοντες, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, καλλιτέχνες, προμηθευτές, εθελοντές και δημοτικούς φορείς, δημιουργώντας κοινές εμπειρίες που συνεχίζουν να διαμορφώνουν τη συνεργασία και μετά το πέρας της εκδήλωσης.

Τι οδήγησε στη δημιουργία του Zero Trace Festival;

Πριν από το φεστιβάλ, η Zero Waste Alliance Cyprus (ZWAC) δραστηριοποιούνταν μέσω της ανάδειξης περιβαλλοντικών ζητημάτων, εργαστηρίων και εκστρατειών ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης. Η ZWAC είναι ένας συνασπισμός κυπριακών οργανώσεων, συμπεριλαμβανομένων των: Φίλοι της Γης Κύπρου, Zero Food Waste Cyprus, Οικολογική Κίνηση Κύπρου, Let's Make Cyprus Green, Fashion Revolution Cyprus, KyklOIKOdromio και Agno Zero Waste Grocery, που συνεργάζονται για την προώθηση ενός μέλλοντος μηδενικών αποβλήτων μέσω της ανάδειξης περιβαλλοντικών ζητημάτων, κοινοτικής συμμετοχής και πρακτικών πρωτοβουλιών. Η ZWAC δεν λειτουργεί ως παραδοσιακή οργάνωση μελών· η δύναμή της πηγάζει από το δίκτυο των οργανώσεών της, που ενώνουν τεχνογνωσία και εμβέλεια για να οδηγήσουν σε συστημική αλλαγή σε ολόκληρο το νησί.

Η ιδέα για το Zero Trace Festival προέκυψε μέσα από συζητήσεις στη Zero Waste Alliance Cyprus για την ανάγκη να ξεπεραστεί η απλή ενημέρωση/ευαισθητοποίηση και να γίνει ορατή, πρακτική εφαρμογή των αρχών για μηδενικά απόβλητα σε δημόσιους χώρους. Στη συσπείρωση **υπήρχε κοινή αίσθηση ότι στην Κύπρο έλειπε ένα ισχυρό, κοινοτικό παράδειγμα του πώς μπορεί να μοιάζει ένα φεστιβάλ χαμηλών αποβλήτων στην πράξη.**

Παράλληλα, η οργάνωση «Φίλοι της Γης Κύπρου» διοργάνωνε συμμετοχικά εργαστήρια με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών ως μέρος του έργου net-zero city LC3, στο πλαίσιο της συμμετοχής του Δήμου Λεμεσού στην Αποστολή της ΕΕ για 100 κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις έως το 2030. Κατά τη διάρκεια αυτών των συμμετοχικών εργαστηρίων, η ιδέα ενός δημόσιου φεστιβάλ προέκυψε φυσικά ως τρόπος ανάδειξης εμπειριών και διδαγμάτων, συμμετοχής των νέων και στήριξης των τοπικών πρωτοβουλιών που δραστηριοποιούνται στη βιωσιμότητα. Ένα βασικό κενό που εντοπίστηκε ήταν **η περιορισμένη χρήση του δημόσιου χώρου από πρωτοβουλίες λαϊκής βάσης που προσφέρουν ουσιαστικό περιεχόμενο πέρα από την ψυχαγωγία.**

Ο αρχικός στόχος δεν ήταν η απόλυτη επίτευξη μηδενικών αποβλήτων, αλλά η δημιουργία ενός χώρου μάθησης — για πειραματισμό, εντοπισμό προκλήσεων και οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών αρχών, των προμηθευτών και του κοινού — αποδεικνύοντας ταυτόχρονα ότι η μείωση αποβλήτων είναι εφικτή μέσω συνεργασίας και κοινοτικής συμμετοχής.

Από τη σύλληψη της ιδέας στη συσπειρωμένη δράση

Οι πρώτοι διοργανωτές του Zero Trace Festival είχαν στενή σύνδεση με τη Zero Waste Alliance Cyprus — ιδίως το Agno Zero Waste Grocery και οι Φίλοι της Γης Κύπρου — μαζί με το The Garage Community, το οποίο συνεισέφερε με την πλούσια εμπειρία του στη διοργάνωση κοινοτικών εκδηλώσεων και στη διαχείριση χώρων εκδηλώσεων.

Ο αρχικός σκοπός ήταν απλός αλλά στρατηγικός: να δημιουργηθεί ένας χώρος μάθησης όπου τα λάθη είναι αποδεκτά, οι σχέσεις μπορούν να ενισχυθούν και οι **πρακτικές για μηδενικά απόβλητα μπορούν να δοκιμαστούν σε πραγματικές συνθήκες**.

Εσωτερική οργάνωση: ενισχύοντας την ικανότητα συλλογικής δράσης

Ως το πρώτο έργο μεγάλης κλίμακας που υλοποιήθηκε συλλογικά από τη Zero Waste Alliance Cyprus, το Zero Trace Festival έπαιξε κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση της εσωτερικής συνεργασίας και των δυναμικών οικοδόμησης κινήματος εντός της συσπείρωσης. Εσωτερικά, **η συσπείρωση λειτουργούσε χωρίς άκαμπτες ιεραρχικές δομές. Αντίθετα, βασίστηκε σε τακτικές συναντήσεις συντονισμού, συλλογική ανάληψη αρμοδιοτήτων και μια ισχυρή κουλτούρα εμπιστοσύνης**. Διαφορετικές οργανώσεις-μέλη συνέβαλαν ανάλογα με τα δυνατά τους σημεία: από την τεχνογνωσία στα απόβλητα και την

κοινοτική συμμετοχή έως την επικοινωνία, την οργάνωση και τον συντονισμό εθελοντών.

Ορισμένοι ρόλοι προέκυψαν φυσικά από την εμπειρία κάθε οργάνωσης. Για παράδειγμα, το The Garage Community ανέλαβε ηγετικό ρόλο στον σχεδιασμό του χώρου και στον επιτόπιο συντονισμό με τους προμηθευτές της αγοράς, αξιοποιώντας την εμπειρία του στη φιλοξενία κοινοτικών εκδηλώσεων και στη διαχείριση υποδομών. Η οργάνωση «Φίλοι της Γης Κύπρου», μέσω της συσπείρωσης, εστίασε πιο έντονα στον συντονισμό, στην οργάνωση του χώρου, στη στρατηγική σχετικά με τα μηδενικά απόβλητα και στην επικοινωνία με εξωτερικούς ενδιαφερόμενους φορείς. Το Agno Zero Waste Grocery εργάστηκε κυρίως στο κομμάτι της προσέγγισης του κοινού, στην επικοινωνία και στη συνεργασία με εξωτερικούς ενδιαφερόμενους φορείς στον τομέα της επικοινωνίας.

Ταυτόχρονα, **οι διοργανωτές φρόντισαν να συνεργαστούν άτομα από διαφορετικές οργανώσεις όπου αυτό κρίθηκε σκόπιμο**. Άτομα με ισχυρές σχέσεις με τον Δήμο Λεμεσού, ανεξαρτήτως οργάνωσης, ανέλαβαν από κοινού την έκδοση αδειών και εγκρίσεων και τον συντονισμό με τις δημοτικές υπηρεσίες. Ομοίως, οι συναντήσεις σχεδιασμού, η επίλυση προβλημάτων και η λήψη αποφάσεων ήταν κοινές, επιτρέποντας την ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης, πέρα από τους τυπικούς ρόλους.

Αυτή η ευέλικτη δομή επέτρεψε την ανάδειξη ηγετικών ρόλων σε πολλαπλά επίπεδα — οργάνωση, υλοποίηση, επικοινωνία και επίλυση προβλημάτων — επιβεβαιώνοντας μια βασική αρχή του κινήματος: **η αποτελεσματική ηγεσία δεν απαιτεί συγκέντρωση εξουσίας**

Προκλήσεις και σημεία καμπής

Αυτή η συνεργατική προσέγγιση περιλάμβανε προκλήσεις. Υπήρχε ανάγκη για συνεχή επικοινωνία και συμβιβασμούς λόγω των διαφορών στους τρόπους εργασίας, στις προσδοκίες και στις δυνατότητες κάθε οργάνωσης. Ωστόσο, αυτές οι εντάσεις τελικά ενδυνάμωσαν τις σχέσεις εντός της συσπείρωσης, βοηθώντας τα μέλη να κατανοήσουν καλύτερα τα όρια και τις δυνατότητές τους. Το φεστιβάλ έγινε μια διαδικασία μάθησης όχι μόνο για τη μείωση των αποβλήτων, αλλά και για τη συλλογική οργάνωση.

Μία από τις βασικές προκλήσεις κατά τη φάση σχεδιασμού ήταν να **συνδυαστούν φιλόδοξοι στόχοι με ό,τι ήταν ρεαλιστικά εφικτό**. Οι εταίροι είχαν διαφορετικά επίπεδα εμπειρίας με πρακτικές για μηδενικά απόβλητα και διαφορετικές προσδοκίες ως προς το τι ήταν «ρεαλιστικό» εντός των υφιστάμενων χρονοδιαγραμμάτων, προϋπολογισμών και λειτουργικών περιορισμών. Αυτό ορισμένες φορές οδήγησε σε ένταση ως προς τον βαθμό στον οποίο μπορούσαν να εφαρμοστούν οι αρχές για μηδενικά απόβλητα χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η ομαλή διεξαγωγή του φεστιβάλ.

Μια ακόμη πρόκληση αφορούσε **τον συντονισμό μεταξύ των φορέων**: τα μέλη της συσπείρωσης, το Garage Community, τον Δήμο, τους προμηθευτές, τους εθελοντές και τους παρόχους υπηρεσιών. Η επικοινωνία απαιτούσε πολύ χρόνο και οι αρμοδιότητες δεν ήταν πάντοτε σαφώς καθορισμένες εξαρχής, γεγονός που κατά διαστήματα οδήγησε σε καθυστερήσεις ή σύγχυση. Για παράδειγμα, η προσαρμογή των προμηθευτών στις απαιτήσεις μηδενικών αποβλήτων απαιτούσε επανειλημμένη επικοινωνία και επεξηγήσεις, ιδίως για όσους δεν ήταν εξοικειωμένοι με επαναχρησιμοποιούμενα συστήματα ή συστήματα επιστροφής εγγύησης.

Ένα καθοριστικό σημείο καμπής ήταν **η συλλογική απόφαση να δοθεί λιγότερη έμφαση στην «τελειότητα» και περισσότερη στην πιλοτική εφαρμογή συστημάτων που θα μπορούσαν ρεαλιστικά να λειτουργήσουν στο τοπικό πλαίσιο**. Αυτό βοήθησε στη μείωση της πίεσης και επέτρεψε στους εταίρους να δουν το φεστιβάλ ως **διαδικασία μάθησης** και όχι ως τελικό πρότυπο. Οι τακτικές συναντήσεις μεταξύ των μελών της συσπείρωσης και των διοργανωτών βοήθησαν να εντοπίζονται έγκαιρα τα προβλήματα, να ανακατανέμονται οι εργασίες και να ενισχύεται η εμπιστοσύνη. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι στιγμές έντασης συχνά μετατρέπονταν σε ευκαιρίες για αποσαφήνιση ρόλων, ενίσχυση της συνεργασίας και κοινή κατανόηση του τι σημαίνει στην πράξη η έννοια «μηδενικά απόβλητα».

Η υλοποίηση ως πρακτική κινήματος

Λύσεις μηδενικών αποβλήτων στο φεστιβάλ

Κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ, τέθηκε σε ισχύ ένα **σύστημα επιστροφής εγγύησης για επαναχρησιμοποιούμενα ποτήρια και δίσκους**. Οι συμμετέχοντες κατέβαλλαν μια μικρή εγγύηση κατά την παραλαβή ποτηριών (ή δίσκων), η οποία επιστρεφόταν με την επιστροφή τους σε καθορισμένα σημεία επιστροφής. Εθελοντές βρίσκονταν σε όλο τον χώρο για να εξηγούν πώς λειτουργούσε το σύστημα, να καθοδηγούν τον κόσμο προς τους σταθμούς επιστροφής και να υποστηρίζουν τους προμηθευτές όταν αυτό χρειαζόταν. Οι καντίνες φαγητού και οι χώροι μπαρ λειτούργησαν αποκλειστικά με επαναχρησιμοποιούμενα είδη, και οι προμηθευτές ενημερώθηκαν εκ των προτέρων τόσο για τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος όσο και για την ευρύτερη φιλοσοφία μηδενικών αποβλήτων της εκδήλωσης, συμπεριλαμβανομένων των προσδοκιών για ελαχιστοποίηση των πλαστικών μίας χρήσης.

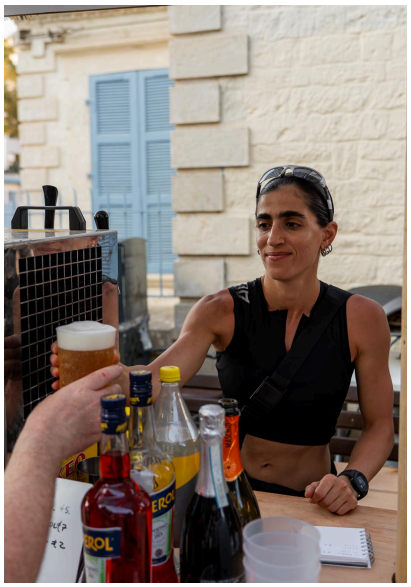

Παράλληλα, η οργανωτική ομάδα πραγματοποίησε έρευνα για να εντοπίσει **υφιστάμενους δημόσιους σταθμούς αναπλήρωσης νερού** στην περιοχή και να διασφαλίσει ότι ήταν εύκολα προσβάσιμοι για τους επισκέπτες του φεστιβάλ. Τα σημεία αναπλήρωσης προβλήθηκαν μέσω των επικοινωνιακών δράσεων του φεστιβάλ και της εκστρατείας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενθαρρύνοντας τους συμμετέχοντες να φέρουν ή να δανειστούν επαναχρησιμοποιούμενα μπουκάλια. Δημιουργήθηκε ένας απλός χάρτης προκειμένου να επισημανθούν με σαφήνεια οι σταθμοί αναπλήρωσης εντός και γύρω από τον χώρο. Την ημέρα

της εκδήλωσης, οι εθελοντές υπενθύμιζαν ενεργά στους επισκέπτες την ύπαρξη των σταθμών αναπλήρωσης νερού και βοηθούσαν στη συλλογή επαναχρησιμοποιούμενων δίσκων ή ποτηριών που είχαν αφεθεί στον χώρο, επιστρέφοντάς τα στους κατάλληλους σταθμούς όταν χρειαζόταν.

Συνολικά, τα μέτρα αυτά μείωσαν σημαντικά την παρουσία πλαστικών μπουκαλιών και ειδών μίας χρήσης στην εκδήλωση. Παρότι τα συστήματα απαιτούσαν ενεργή υποστήριξη, **ο συνδυασμός σαφούς σήμανσης, παρουσίας εθελοντών και επικοινωνίας αποδείχθηκε αποτελεσματικός στην ενθάρρυνση αλλαγής συμπεριφοράς**.

Συνεργασία με τον δήμο

Από την πρώτη στιγμή, **η υποστήριξη του Δήμου Λεμεσού έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην υλοποίηση του Zero Trace Festival**. Ο Δήμαρχος Λεμεσού ανταποκρίθηκε πολύ γρήγορα και θετικά στο αίτημα για χρήση της δημόσιας πλατείας, στέλνοντας ένα σαφές μήνυμα ότι ο δήμος ήταν πρόθυμος να στηρίξει τον πειραματισμό και τις νέες προσεγγίσεις. Αυτή η στήριξη από τα πρώτα βήματα δημιούργησε εμπιστοσύνη μεταξύ των διοργανωτών και των εταίρων ότι το φεστιβάλ μπορούσε να προχωρήσει. Ως νεοεκλεγμένος δήμαρχος, η στήριξή του συνάδει με τις δεσμεύσεις του να καταστήσει τη Λεμεσό μια πιο συμπεριληπτική πόλη, με επίκεντρο τον πολίτη, και να διερευνήσει πιο βιώσιμες πρακτικές.

Η Zero Waste Alliance Cyprus συνεργάστηκε στενά με τον Δήμο Λεμεσού για την έρευνα, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση συστημάτων επαναχρησιμοποίησης που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν όχι μόνο για τη συγκεκριμένη εκδήλωση, αλλά και για μελλοντικές δημόσιες εκδηλώσεις στην πόλη. Μετά από αξιολόγηση διαφορετικών επιλογών, πάρθηκε η απόφαση **αγοράς επαναχρησιμοποιούμενων ποτηριών και δίσκων, τα οποία παραμένουν ιδιοκτησία του δήμου και μπορούν να χρησιμοποιούνται επανειλημμένα σε πολλαπλές εκδηλώσεις.** Αυτό διασφάλισε μακροπρόθεσμη αξία και απέτρεψε την υιοθέτηση λύσεων «μίας χρήσης».

Εξίσου σημαντική ήταν οι λιγότερο ορατή αλλά καθοριστική συνεισφορά του προσωπικού του δήμου. Ένας αρμόδιος επικοινωνίας εντός του δήμου λειτούργησε ως «γέφυρα» καθ' όλη τη διαδικασία, διευκολύνοντας τη λήψη αδειών, συντονίζοντας υπηρεσίες και επιλύοντας ζητήματα καθώς προέκυπταν. Αυτή η προσωπική σχέση ήταν καθοριστική για να παραμείνουν οι διαδικασίες διαχειρίσιμες, ιδίως δεδομένου ότι η διοργάνωση μιας δημόσιας εκδήλωσης μηδενικών αποβλήτων σήμερα απαιτεί υψηλό επίπεδο άτυπου συντονισμού. Αν και αυτό αναδεικνύει την καλή διάθεση εντός του δήμου, αποκάλυψε επίσης την ανάγκη για σαφέστερες, πιο δομημένες διαδικασίες ώστε να υποστηρίζονται τέτοιες πρωτοβουλίες χωρίς να βασίζονται τόσο πολύ στην ατομική προσπάθεια.

Συνεργασία με προμηθευτές

Τα συστήματα μηδενικών αποβλήτων απαιτούσαν σημαντικό επιτόπιο συντονισμό. Για το Zero Trace Festival, οι προμηθευτές επιλέχθηκαν με βάση την πρακτική συμβατότητα με το λειτουργικό μοντέλο μηδενικών αποβλήτων και όχι με βάση προηγούμενη εμπειρία σε θέματα βιωσιμότητας. Συμμετείχαν μόνο δύο προμηθευτές φαγητού και δύο πάροχοι ποτών, γεγονός που επέτρεψε τον στενό συντονισμό. Οι προμηθευτές φαγητού επιλέχθηκαν επειδή προσέφεραν καλής ποιότητας, ως επί το πλείστον χορτοφαγικά σνακ, που μπορούσαν να σερβιριστούν εύκολα σε επαναχρησιμοποιούμενους δίσκους. Έτσι αποφεύχθηκαν πιάτα που θα απαιτούσαν μαχαιροπίρουνα ή σύνθετη συσκευασία.

Αφού επιλέχθηκαν οι προμηθευτές, τους παρασχέθηκε υποστήριξη ώστε να προσαρμοστούν στο σύστημα μηδενικών αποβλήτων. Η οργανωτική ομάδα πραγματοποίησε μεμονωμένες κλήσεις με κάθε προμηθευτή για να εξηγήσει τη φιλοσοφία του φεστιβάλ, το σύστημα επιστροφής εγγύησης και το πώς οι επαναχρησιμοποιούμενοι δίσκοι και τα ποτήρια θα λειτουργούσαν στην πράξη. Αυτό υποστηρίχθηκε από ένα σύντομο γραπτό έγγραφο που περιέγραφε τις προσδοκίες και τις πρακτικές λεπτομέρειες. Για τα ποτά, το ένα μπαρ το διαχειρίζονταν οι ίδιοι οι διοργανωτές (The Garage Community), ενώ το δεύτερο μπαρ χρησιμοποιούσε ήδη γυάλινα ποτήρια και προσκλήθηκε ειδικά για αυτόν τον λόγο.

Αν και η χρήση συσκευασιών μίας χρήσης παραμένει η συνήθης πρακτική για τις εκδηλώσεις στην Κύπρο, οι προμηθευτές ανταποκρίθηκαν θετικά μετά την επεξήγηση του τρόπου λειτουργίας του συστήματος. Πολλοί εκτίμησαν το γεγονός ότι οι επαναχρησιμοποιούμενοι δίσκοι και τα ποτήρια παρέχονταν από τους διοργανωτές, μειώνοντας τόσο τον φόρτο εργασίας όσο και το κόστος που σχετίζεται με τα αναλώσιμα μίας χρήσης. Οι προμηθευτές ανέφεραν επίσης οικονομικό όφελος καθώς δεν υπήρξε ανάγκη αγοράς ειδών μίας χρήσης.

Συνολικά, τα σχόλια των προμηθευτών ήταν ενθαρρυντικά. Παρότι η προσέγγιση μηδενικών αποβλήτων απαιτούσε επεξήγηση και υποστήριξη, θεωρήθηκε πρακτική, αποδοτική και ευκολότερη στη διαχείριση από ό,τι αναμενόταν. Οι εθελοντές έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην καθοδήγηση των συμμετεχόντων, εξηγώντας τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος εγγύησης και υποστηρίζοντας τους προμηθευτές κατά τις ώρες αιχμής.

Συμμετοχή του κοινού και άτυπη μάθηση

Ένας από τους σημαντικότερους αντίκτυπους του Zero Trace Festival ήταν η άτυπη μάθηση που έλαβε χώρα καθ' όλη τη διάρκεια της εκδήλωσης. **Πολλοί συμμετέχοντες ήρθαν σε επαφή με πρακτικές μηδενικών αποβλήτων, όπως συστήματα εγγύησης, σταθμούς επαναπλήρωσης και διαχωρισμό αποβλήτων, σε ένα χαλαρό, κοινωνικό πλαίσιο αντί για ένα τυπικό εκπαιδευτικό περιβάλλον**. Οι εθελοντές συχνά παρατηρούσαν «στιγμές

επιφοίτησης», ιδίως μεταξύ ανθρώπων που αρχικά προσέγγιζαν τα συστήματα με δισταγμό, αλλά αργότερα εξέφραζαν έκπληξη για το πόσο απλά και αποτελεσματικά ήταν.

Κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ πραγματοποιήθηκαν μια σειρά από εργαστήρια και συζητήσεις. **Τα εργαστήρια αυτά συνέδεσαν περιβαλλοντικά ζητήματα με καθημερινές πρακτικές και είχαν ιδιαίτερη απήχηση στο κοινό.** Προσέλκυσαν ιδιαίτερα υψηλή συμμετοχή, ενισχύοντας την αξία της πρακτικής, βασισμένης σε δεξιότητες μάθησης στην οικοδόμηση κινημάτων:

- Εργαστήριο: Μετατρέποντας τα απορρίμματα τροφίμων σε θαύμα – δημιουργική επαναχρησιμοποίηση πλεονάσματος τροφίμων.
- Εργαστήριο: Ζύμωση μηδενικών αποβλήτων – συντήρηση, παράδοση και πρόληψη αποβλήτων.
- Εργαστήριο: Κομποστοποίηση τροφίμων – Πώς και γιατί; - πρακτικές δεξιότητες κομποστοποίησης.
- Συζήτηση: Πού πηγαίνουν τα σκουπίδια μου και γιατί; - συστημικές απόψεις για τα απόβλητα.
- Συζήτηση: Μπορεί η μόδα να είναι βιώσιμη; - σύνδεση κατανάλωσης, ταυτότητας και αντίκτυπου.

Οι αλληλεπιδράσεις στα σημεία ενημέρωσης, οι συζητήσεις με μέλη της συσπείρωσης και οι πρακτικές εμπειρίες γύρω από το φαγητό, τα απόβλητα και την επαναχρησιμοποίηση βοήθησαν να «μεταφραστούν» οι αφηρημένες έννοιες σχετικά με τη βιωσιμότητα σε απτές δράσεις. Για τους ίδιους τους εθελοντές, το φεστιβάλ ήταν επίσης μια μαθησιακή εμπειρία, ενισχύοντας δεξιότητες στην επικοινωνία, την επίλυση προβλημάτων και την κοινοτική οργάνωση.

Μετά το φεστιβάλ: εσωτερική εξέλιξη και εξωτερική αναγνώριση

Εσωτερική συνοχή και εμπιστοσύνη

Η διοργάνωση του Zero Trace Festival είχε ουσιαστικό αντίκτυπο στην εσωτερική δυναμική της Zero Waste Alliance Cyprus. Το φεστιβάλ πραγματοποιήθηκε λίγο πριν το Agno Zero Waste Grocery ενταχθεί επίσημα στη συσπείρωση, γεγονός που έκανε τη συνεργασία ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα: τους επέτρεψε να συνεργαστούν στενά ως άτομα και οργανώσεις με κοινές αξίες, πριν την τυπική επισημοποίηση της σύμπραξης. Αυτό δημιούργησε χώρο για **ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και πειραματισμό, καθώς και τον συνδυασμό διαφορετικών στυλ εργασίας με φυσικό τρόπο, ενισχύοντας έτσι σχέσεις που αργότερα έγιναν μέρος της τυπικής δομής της συσπείρωσης.**

Εσωτερικά, το φεστιβάλ άλλαξε σημαντικά την αντίληψη της συσπείρωσης για τις ίδιες της τις δυνατότητες. Ήταν η πρώτη φορά που η ZWAC επιχείρησε να φέρει σε πέρας ένα έργο αυτής της κλίμακας και η διαδικασία ανέδειξε τόσο τα δυνατά σημεία όσο και τους περιορισμούς της. Μέσα από αυτή την εμπειρία, η συσπείρωση απέκτησε σαφή εικόνα του τι πραγματικά απαιτείται για τη διοργάνωση μιας σύνθετης, δημόσιας εκδήλωσης μηδενικών αποβλήτων: χρόνος, συντονισμός, εμπιστοσύνη και ποικιλία δεξιοτήτων. Η ZWAC είδε καθαρά ότι μια τέτοια προσπάθεια απαιτεί ένα κίνημα και όχι μόνο μια μεμονωμένη οργάνωση· χρειάζεται διαφορετικούς ανθρώπους: με δεξιότητες στην επικοινωνία, την οργάνωση, την εξομάλυνση των εντάσεων και την αφήγηση ιστοριών. Αυτή η ανταλλαγή γνώσεων έχει έκτοτε διαμορφώσει την προσέγγισή τους στη συνεργασία, την ανάπτυξη ικανοτήτων και τις μελλοντικές τους φιλοδοξίες ως συμμαχία.

Ορατότητα της συσπείρωσης στην Κύπρο

Σε όρους εθνικής τοποθέτησης, το φεστιβάλ δεν αύξησε δραματικά την ορατότητα της Zero Waste Alliance Cyprus από τη μια μέρα στην άλλη. Ωστόσο, σηματοδότησε μια σαφή μεταβολή στην αντίληψη. Παρότι το The Garage Community είχε διοργανώσει παρόμοιες εκδηλώσεις στο παρελθόν, ήταν σαφές τόσο στους εταίρους όσο και στο κοινό ότι αυτή η διοργάνωση ήταν διαφορετική: η προσέγγιση μηδενικών αποβλήτων ήταν πιο συνειδητή, δομημένη και συλλογική. **Η παρουσία της συσπείρωσης πρόσθεσε ένα νέο επίπεδο συντονισμού, τεχνογνωσίας και πολιτικής διάστασης στην εκδήλωση.**

- Εξωτερικά, **ο αντίκτυπος ήταν πιο απτός στις σχέσεις με θεσμούς, ιδίως με τον δήμο**. Υπάρχουν πρώιμες ενδείξεις ότι το φεστιβάλ έχει επηρεάσει την προσέγγιση των δημοτικών αρχών σχετικά με τα απόβλητα και τη βιωσιμότητα. Ο δήμος Λεμεσού:
- Χρησιμοποίησε ενεργά το φεστιβάλ ως θετικό παράδειγμα, εκφράζοντας αυξημένη εμπιστοσύνη στις ικανότητες της συσπείρωσης.
- Επένδυσε σε επαναχρησιμοποιούμενα ποτήρια και δίσκους για χρήση σε άλλες δημόσιες εκδηλώσεις μεγάλης κλίμακας.
- Άρχισε να συμβουλεύεται τη συσπείρωση για θέματα βιωσιμότητας σε μελλοντικές πρωτοβουλίες. Αυτό περιλάμβανε συμβουλευτική υποστήριξη σε θέματα εστίασης, προμηθειών και προωθητικών δώρων για μεγάλες εκδηλώσεις, όπως το συνέδριο «Climate Neutral Blue Cities by 2030» του Δήμου Λεμεσού, το οποίο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας NetZeroCities.

Παρότι οι αλλαγές αυτές δεν συνιστούν ακόμη μια πλήρως εδραιωμένη δημοτική στρατηγική, καταδεικνύουν μια μετάβαση από τον αποσπασματικό πειραματισμό προς τη σταδιακή μάθηση σε θεσμικό επίπεδο.

Ενίσχυση υφιστάμενων συνεργασιών και δημιουργία νέων

Το φεστιβάλ ενίσχυσε τις υφιστάμενες συνεργασίες και δημιούργησε νέες. Λόγω περιορισμένων πόρων, η συσπείρωση δεν είναι πάντα σε θέση να συμπεριλάβει όλες τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις σε μικρότερες δράσεις. Ωστόσο, το φεστιβάλ δημιούργησε έναν κοινό φυσικό και συμβολικό χώρο όπου πολλοί φορείς μπορούσαν να συγκεντρωθούν ταυτόχρονα. Έγινε σημείο αναφοράς για μελλοντική συνεργασία, «εκεί όπου συναντηθήκαμε», και συνέβαλε στην εδραίωση σχέσεων μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών, των πρωτοβουλιών λαϊκής βάσης και των δημόσιων θεσμών. Οι συμμετέχουσες πρωτοβουλίες περιλάμβαναν το Kykl0IK0dromio (το οποίο αργότερα εντάχθηκε επίσημα στη συσπείρωση), το Cans for Kids (με το οποίο υπήρξε πρώτη επαφή μέσω δράσης ευαισθητοποίησης), το Net Zero Cities και το έργο LIFE IP Zero Waste Cyprus που συντονίζεται από το Τμήμα Περιβάλλοντος. Καλλιτεχνικές εγκαταστάσεις, χώροι αφήγησης ιστοριών και εργαστήρια έφεραν κοντά ντόπιους Κύπριους, ρωσόφωνους κατοίκους και άλλα μέλη της κοινότητας που συμβάλλουν ενεργά στις τοπικές προσπάθειες για τη βιωσιμότητα.

Το φεστιβάλ διεύρυνε επίσης τη συνεργασία με τοπικές επιχειρήσεις και με καθημερινούς φορείς της πόλης. Γειτονικά καφέ, καταστήματα και πολιτιστικοί χώροι συμμετείχαν στην εκδήλωση, ενώ οι δημοτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των τροχονόμων και του προσωπικού καθαριότητας, έγιναν μέρος του λειτουργικού οικοσυστήματος. Αυτή η αλληλεπίδραση βοήθησε να απομυθοποιηθούν οι πρακτικές μηδενικών αποβλήτων και να ενισχυθεί η πρακτική κατανόηση μεταξύ δημοτικών τμημάτων και ομάδων στη Λεμεσό.

Διδάγματα που αντλήθηκαν

Για τη συσπείρωση

Ένα από τα σημαντικότερα διδάγματα ήταν ότι η **Zero Waste Alliance Cyprus είναι ικανή να υλοποιεί σύνθετες, υψηλής ορατότητας εκδηλώσεις όταν εργάζεται συλλογικά.** Ήταν το πρώτο έργο αυτής της κλίμακας ή πολυπλοκότητας για τη συσπείρωση. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, **η ZWAC απέκτησε σαφέστερη εικόνα των δυνατών και αδύναμων σημείων της σε συλλογικό επίπεδο, καθώς και της εσωτερικής της δυναμικής**. Η συμμαχία έμαθε επίσης πόσος συντονισμός, χρόνος και εμπιστοσύνη απαιτούνται για να πραγματοποιηθεί μια εκδήλωση με πραγματικά μηδενικά απόβλητα, καθώς και πόσο ουσιώδες είναι να κατανέμονται οι ρόλοι σύμφωνα με τις δεξιότητες των ανθρώπων, από τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών και την επίλυση προβλημάτων έως την επικοινωνία, την οργάνωση και τον συντονισμό εθελοντών.

Για το ευρύτερο κίνημα

Από την οπτική της οικοδόμησης κινημάτων, το φεστιβάλ **έδειξε ότι οι αρχές μηδενικών αποβλήτων μπορούν να εφαρμοστούν με επιτυχία σε ένα πραγματικό, δημόσιο, αστικό περιβάλλον, καθώς και ότι η συνεργασία μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών, των δήμων, των πολιτιστικών χώρων και των πολιτών είναι εφικτή.** Η εκδήλωση ενίσχυσε επίσης την εμπιστοσύνη με εξωτερικούς φορείς, ιδίως με τον δήμο, ο οποίος άρχισε να βλέπει τη συσπείρωση ως αξιόπιστο εταίρο και όχι απλά ως «συνήγορο». Αξίζει να σημειωθεί ότι το φεστιβάλ δημιούργησε κοινά σημεία αναφοράς και εμπειρίες — «εδώ συναντηθήκαμε», «εδώ συνεργαστήκαμε» — που συνεχίζουν να διαμορφώνουν τη συνεργασία και πέρα από την εκδήλωση. Άλλα σχετικά διδάγματα ήταν:

1. **Η οικοδόμηση κινημάτων δεν είναι γραμμική**: μια οργανική, βασισμένη στην εμπιστοσύνη προσέγγιση επέτρεψε στη συμμαχία να αναπτυχθεί με τον δικό της ρυθμό, να γνωρίσει τα δυνατά σημεία των μελών της, να προσαρμοστεί στις προκλήσεις και τους διαφορετικούς ρυθμούς, ενώ τα μέλη της στήριξαν το ένα το άλλο κατά τη διάρκεια της αλλαγής
2. **Η αλλαγή σε μεγάλη κλίμακα είναι αργή και βασίζεται στην εμπιστοσύνη**: η συστημική αλλαγή απαιτεί χρόνο, υπομονή και συνεχή καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης με δήμους, θεσμικούς φορείς και εταίρους.
3. **Η συλλογική ταυτότητα δημιουργείται μέσα από κοινές εμπειρίες**: η ισχυρή συνεργασία διαμορφώθηκε μέσα από τη συνεργασία σε πραγματικές δράσεις και όχι μόνο από τυπικές δομές.
4. **Η πιλοτική εφαρμογή φιλόδοξων δράσεων οδηγεί σε ουσιαστική μάθηση:** η δοκιμή νέων προσεγγίσεων και δράσεων, όπως αυτό το φεστιβάλ, ακόμη και όταν τα αποτελέσματα δεν είναι άψογα, βοήθησε το κίνημα να μάθει συλλογικά. Αυτό αποδείχθηκε καθοριστικής σημασίας για τον εντοπισμό πρακτικών εμποδίων και ευκαιριών βελτίωσης.
5. **Τα ορατά τεκμήρια αποτελούν ισχυρό εργαλείο**: οι έλεγχοι αποβλήτων, οι φωτογραφίες και οι επιτόπιες παρατηρήσεις συνέβαλαν στο να γίνει αντιληπτή η κλίμακα του προβλήματος και ενίσχυσαν την τεκμηριωμένη εκπροσώπηση προς τους θεσμικούς φορείς.
6. **Οι σχέσεις είναι καθοριστικές για μακροπρόθεσμη επίδραση**: η ανάπτυξη και διατήρηση ισχυρών σχέσεων, τόσο εντός της συσπείρωσης όσο και με εξωτερικούς εταίρους, αποδείχθηκε καίριας σημασίας για την επίτευξη μακροχρόνιας επιρροής, γι' αυτό και είναι ουσιώδες να επενδύεται χρόνος σε αυτές..

Τέλος, η διαδικασία ενίσχυσε μια βασική διαπίστωση: **η συστημική αλλαγή απαιτεί ένα κίνημα και όχι απλώς έναν οργανισμό**. Το φεστιβάλ ανέδειξε την αξία του συνδυασμού

διαφορετικών δεξιοτήτων, προσεγγίσεων και δικτύων στο πλαίσιο ενός κοινού οράματος για μηδενικά απόβλητα.

Για το φεστιβάλ

Με βάση μια συνάντηση συλλογικής αποτίμησης που πραγματοποιήθηκε λίγο μετά το φεστιβάλ, εντοπίστηκαν αρκετές βελτιώσεις που θα μπορούσαν να ενισχύσουν σημαντικά τον αντίκτυπο σε μελλοντικές διοργανώσεις:

- **Τα φεστιβάλ μηδενικών αποβλήτων είναι εφικτά, αλλά απαιτούν έγκαιρο σχεδιασμό και σαφείς δεσμεύσεις**: ο σχεδιασμός μεγάλων δημόσιων εκδηλώσεων βάσει των αρχών των μηδενικών αποβλήτων προϋποθέτει έγκαιρη συνεργασία με εταίρους, προμηθευτές και θεσμούς, καθώς και κοινές και σαφείς προσδοκίες.
- **Προμηθευτές τροφίμων και ποτών:** απαιτούνται σαφέστερες συμφωνίες με τους προμηθευτές, με ξεκάθαρες προσδοκίες σχετικά με την παροχή νερού (οι προμηθευτές να έχουν σαφή ενημέρωση για το πού βρίσκεται ο πλησιέστερος σταθμός επαναπλήρωσης), τον προγραμματισμό αποθεμάτων (π.χ. διαθεσιμότητα μπίρας) και τις ευθύνες που σχετίζονται με τα επαναχρησιμοποιούμενα ποτήρια και το σύστημα εγγύησης. Η διαφάνεια ως προς τις αποκλίσεις και τις ευθύνες θα συμβάλλει στην αποφυγή σύγχυσης
- **Εργαστήρια και σχεδιασμός προγράμματος:** αποδείχθηκε ότι τα εργαστήρια προσέλκυσαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τις συζητήσεις σε πάνελ, επομένως ο χρονισμός του προγράμματος θα πρέπει να προσαρμοστεί αναλόγως. Απαιτείται βελτίωση στο σύστημα εγγραφών ώστε να αποφεύγονται επικαλυπτόμενες κρατήσεις για τα εργαστήρια, ενώ θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο ενός μικρού τέλους συμμετοχής για τη μείωση των περιστατικών όπου έγιναν κρατήσεις αλλά δεν υπήρξε προσέλευση. Η παρακολούθηση της προσέλευσης θα βοηθούσε επίσης στη βελτίωση της αξιολόγησης. Σαφέστερη σήμανση, καλύτερες οδηγίες (συμπεριλαμβανομένων βελών), email επιβεβαίωσης και μηνύματα υπενθύμισης θα ήταν απαραίτητα.
- **Επικοινωνία και προώθηση**: θα πρέπει να εφαρμοστεί μια ισχυρότερη και πιο δομημένη στρατηγική προώθησης, με σαφέστερα μηνύματα σχετικά με το τι διαφοροποιεί τη συγκεκριμένη εκδήλωση. Βασικές βελτιώσεις περιλαμβάνουν τη διασφάλιση ότι όλες οι αφίσες εκτυπώνονται και αναρτώνται, την αύξηση των υπενθυμίσεων όσο πλησιάζει η εκδήλωση και τον συντονισμό των μηνυμάτων σε όλα τα κανάλια.
- **Φωτογραφίες, βίντεο και μέσα κοινωνικής δικτύωσης:** για τις μελλοντικές διοργανώσεις θα απαιτείται ένα σαφές τεχνικό υπόμνημα για φωτογράφους και βιντεογράφους, με προσδιορισμό μορφοτύπων (κάθετο/οριζόντιο), αναγκών

περιεχομένου και παραδοτέων, υποστηριζόμενο από ένα απλό συμβόλαιο. Η αυξημένη χρήση σύντομων βίντεο (reel), διαφημίσεων και ενός πιο ενιαίου συστήματος μέσων κοινωνικής δικτύωσης θα βοηθούσε στην επέκταση της απήχησης και της προβολής.

- **Σύστημα επιστροφής εγγύησης**: η διαδικασία επιστροφής εγγύησης θα πρέπει να καταγράφεται σαφώς εκ των προτέρων και να γνωστοποιείται ξεκάθαρα τόσο στους προμηθευτές όσο και στους συμμετέχοντες. Οι οδηγίες πρέπει να είναι απλές, να επαναλαμβάνονται και να είναι ιδιαίτερα ορατές.
- **Σχόλια εθελοντών**: η καθιέρωση μιας σύντομης έρευνας συλλογής σχολίων από εθελοντές θα βοηθούσε στη βελτίωση του συντονισμού, στη διευκρίνιση ρόλων και στην ενίσχυση της συμμετοχής των εθελοντών σε μελλοντικές εκδηλώσεις.

Αποτίμηση

Το Zero Trace Festival έδειξε ότι η οικοδόμηση κινημάτων βασίζεται στις σχέσεις και όχι στην τελειότητα. Η ανάδειξη ηγετικών ρόλων προέκυψε μέσα από τη συνεργασία, τη φροντίδα και την επίλυση προβλημάτων, και όχι μέσα από ιεραρχικές δομές. Η τριβή δεν ήταν αποτυχία, αλλά φυσικό μέρος της συλλογικής δουλειάς.

Βασική συμβουλή: ξεκινήστε σε μικρή κλίμακα αλλά σκεφτείτε συστημικά, επενδύστε στην εμπιστοσύνη, αποδεχθείτε την αβεβαιότητα και δημιουργήστε χώρους όπου οι άνθρωποι μπορούν να μαθαίνουν μέσα στην πράξη.

Μια στιγμή υπερηφάνειας

Στο τέλος του φεστιβάλ, οι διοργανωτές έλεγξαν τους κάδους στην πλατεία. Ήταν σχεδόν άδειοι. Οι συμμετέχοντες επέστρεφαν ποτήρια, ξαναγέμιζαν μπουκάλια και χρησιμοποιούσαν συστήματα που άλλοτε φαίνονταν μη ρεαλιστικά. Το φεστιβάλ επιβεβαίωσε ότι το Zero Waste Alliance Cyprus διαθέτει την ικανότητα, την αξιοπιστία και τη συλλογική τεχνογνωσία για να λειτουργήσει ως σημείο αναφοράς για βιώσιμες δημόσιες εκδηλώσεις στην Κύπρο, και ότι αυτό είναι μόνο η αρχή.

Επικοινωνία

Η Zero Waste Europe (ZWE) αποτελεί το ευρωπαϊκό δίκτυο κοινοτήτων, τοπικών ηγετών, ειδικών και φορέων αλλαγής που εργάζονται για την καλύτερη χρήση των πόρων και την εξάλειψη των αποβλήτων στην κοινωνία μας. Υποστηρίζουμε τα βιώσιμα συστήματα, για τον επανασχεδιασμό της σχέσης μας με τους πόρους και τη μεταβολή σε παγκόσμιο επίπεδο προς την περιβαλλοντική δικαιοσύνη, επιταχύνοντας μια δίκαιη μετάβαση σε μηδενικά απόβλητα προς όφελος των ανθρώπων και του πλανήτη.

Η Zero Waste Alliance Cyprus (ZWAC) απαρτίζεται από πέντε βασικά μέλη: Φίλοι της Γης Κύπρου, Οικολογική κίνηση Κύπρου, Zero Food Waste Cyprus, Agno Zero Waste Grocery, KyklOIkodromio και Fashion Revolution Cyprus. Από το 2020, εργάζονται με αλληλεγγύη για ένα μέλλον με μηδενικά απόβλητα μέσω της ανάδειξης περιβαλλοντικών ζητημάτων, ευαισθητοποίησης και δράσεων πεδίου.

Η οργάνωση «Φίλοι της Γης Κύπρου» αποτελεί μια μη κερδοσκοπική, μη κυβερνητική περιβαλλοντική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1993. Με ένα διαρκώς αναπτυσσόμενο δίκτυο μελών και υποστηρικτών σε όλη την Κύπρο, δραστηριοποιείται σε τοπικά, εθνικά και διεθνή περιβαλλοντικά θέματα, προωθώντας τη συστημική αλλαγή για την αντιμετώπιση τόσο περιβαλλοντικών όσο και κοινωνικών προκλήσεων. Το όραμά του είναι ένας βιώσιμος, δίκαιος και ειρηνικός κόσμος, όπου οι άνθρωποι ζουν σε αρμονία με τη φύση.

Το Προσχέδιο για την οικοδόμηση κινημάτων της ZWE αποσκοπεί στην αποτύπωση και ανάλυση των προτύπων που οδηγούν σε αποτελεσματική οικοδόμηση κινημάτων για την κλιματική δικαιοσύνη. Μέσω αυτού του έργου, η ZWE συνεργάζεται με πέντε εθνικές συσπειρώσεις για μηδενικά απόβλητα, με στόχο να αναπτύξει και να ενισχύσει την εθνική τους πλατφόρμα. Τα διδάγματα και οι ιστορίες από αυτό το έργο μετατράπηκαν σε ένα εγχειρίδιο για την οικοδόμηση κινημάτων - το Προσχέδιο - με στόχο να εμπνέει και να καθοδηγεί αναδυόμενες και υφιστάμενες ομάδες ώστε να εξελιχθούν σε ισχυρότερα κινήματα. Το Προσχέδιο για την οικοδόμηση κινημάτων υποστηρίζεται από το UMI Fund.

Η Zero Waste Europe ευχαριστεί θερμά την Ευρωπαϊκή Ένωση για την οικονομική ενίσχυση. Η αποκλειστική ευθύνη για το περιεχόμενο αυτού του υλικού βαρύνει τη Zero Waste Europe. Δεν αντικατοπτρίζει απαραίτητα τη γνώμη του προαναφερθέντος χρηματοδότη. Ο χρηματοδότης δεν φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτό.

Συγγραφείς: Sara Mariza Vryonidi και Maria Savvides, Zero Waste Alliance Cyprus
Επιμελητές: Giulia Lodi και Stephanie Yates, Zero Waste Europe
Φωτογραφίες: Adonis Philippides, Electra Stavrou
Ημερομηνία: Μάρτιος 2026

Γενικές πληροφορίες: hello@zerowasteeurope.eu

Μέσα ενημέρωσης: news@zerowasteeurope.eu
Θέματα που αφορούν τις πόλεις: cities@zerowasteeurope.eu

www.zerowasteeurope.eu
www.missionzeroacademy.eu